

Niedokrwistość

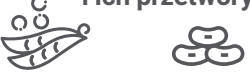

To zmniejszenie stężenia hemoglobiny, hematokrytu i liczby erytrocytów we krwi. Może wynikać z utraty czerwonych krwinek w czasie ostrego lub przewlekłego krwawienia, nadmiernego rozpadu erytrocytów lub zaburzenia procesu krwiotworzenia będącego skutkiem niedoborów żelaza, kwasu foliowego, witaminy B₁₂ lub miedzi. Do głównych objawów niedokrwistości należą osłabienie, problemy z koncentracją, łatwa męczliwość, zawroty głowy, duszność, tachykardia, bladość skóry i błon śluzowych, łamliwość paznokci.

Zalecenia dietetyczne

1. Stosuj urozmaiconą i zróżnicowaną dietę zgodną z zasadami prawidłowego odżywiania oraz Piramidą Zdrowego Żywnienia i Aktywności Fizycznej IŻŻ.
2. Zadbaj, aby w codziennej diecie pojawiły się produkty pochodzenia zwierzęcego będące źródłem lepiej przyswajalnego żelaza hemowego – chude mięso (np. wołowina, schab, kurczak, indyk), ryby, jaja (głównie żółtko).
3. Żywność bogatą w żelazo łącz w jednym posiłku z produktami, które są źródłem witaminy C (np. warzywa, natka pietruszki, sok z pomarańczy, woda z sokiem z cytryny) lub laktozy (np. mleko i produkty mleczne).
4. Unikaj spożywania żywności bogatej w żelazo w połączeniu z produktami, które zawierają składniki utrudniające wchłanianie tego pierwiastka. Należą do nich m.in. fitiny zawarte w produktach zbożowych z pełnego przemiału, kwas szczawiowy znajdujący się w szpinaku i rabarbarze, teina zawarta w herbacie oraz kofeina znajdująca się w kawie.
5. Wzbogać swój jadłospis w produkty będące źródłem witaminy B₆, która bierze udział w procesie krwiotworzenia, np. pełnoziarniste produkty zbożowe, kapustę, szpinak, fasolkę szparagową, kalafiora, banany, soję czy orzechy.
6. Zwróć uwagę, aby w Twojej diecie nie zabrakło produktów dostarczających mikrośladków takich jak miedź – pomaga w transporcie żelaza i kobalt – niezbędny do syntezy witaminy B₁₂. Źródłem tych składników jest kakao, orzechy, płatki owsiane, jaja, kasza gryczana i zielone warzywa.
7. Ważnym składnikiem w procesie tworzenia krwinek jest kwas foliowy zawarty w warzywach liściastych (np. kapuście, sałacie, jarmużu, natce pietruszki) oraz nasionach roślin strączkowych (np. soczewicy, fasoli, grochu).
8. Wybieraj produkty dostarczające witaminy B₁₂, która również pełni istotną funkcję w wytwarzaniu czerwonych krwinek, np. mięso, ryby, jaja, sery twarogowe, jogurty oraz kefir.

Produkty dozwolone i przeciwwskazane w niedokrwistości

Grupa produktów	Dozwolone	Przeciwwskazane
Produkty zbożowe 	Pieczywo pełnoziarniste*, razowe, typu graham, kasze gruboziarniste (np. pęczak, gryczana), makarony pełnoziarniste, ryż brązowy, mąki razowe, płatki owsiane, otręby.	Pieczywo cukiernicze.
Warzywa i przetwory warzywne 	Wszystkie, szczególnie zielone liściaste (np. szpinak*, jarmuż, natka pietruszki), papryka, pomidor, dynia, buraki.	–
Owoce i przetwory owocowe 	Wszystkie świeże i mrożone, szczególnie cytrusowe i jagodowe, owoce suszone.	Owoce w syropach, kandyzowane.
Nasiona roślin strączkowych i ich przetwory 	Wszystkie*, np. soja, ciecierzycy, groch, soczewica, fasola, bób, groch. Mąka sojowa, napoje sojowe, tofu.	–
Nasiona, pestki, orzechy i ich przetwory 	Wszystkie są zalecane (bez dodatków), np. orzechy laskowe, włoskie, migdały, nasiona słonecznika, pestki dyni, siemię lniane, nasiona chia.	Orzechy solone, w karmelu.
Mięso, ryby, jaja i ich przetwory 	<p>Chude mięso (np. wołowina, cielęcina, królik), chudy drób bez skóry (np. kurczak, indyk), chuda wieprzowina.</p> <p>Chude ryby, np. dorsz, mintaj, leszcz, morszczuk, pstrąg, sola, sandacz, flądra, tuńczyk.</p> <p>Tłuste ryby, np. łosoś, halibut.</p> <p>Chude wędliny, np. szynka, polędwica, chuda kiełbasa szynkowa.</p> <p>Jaja.</p>	<p>Tłuste mięso (np. wieprzowina, baranina, dziczyzna), tłusty drób (np. kaczka, gęś), mięso peklowane.</p> <p>Tłuste wędliny i wędliny podrobowe (np. pasztet, pasztetowa, mortadela, salami, parówki, kabanosy, kaszanka, baleron, boczek).</p> <p>Mięsa i wędliny wędzone, konserwy mięsne i rybne.</p> <p>Jaja smażone w tradycyjny sposób (z dodatkiem smalcu, boczku itp.).</p>
Produkty mleczne 	Mleko, jogurt, kefir, maślanka, zsiadłe mleko, sery twarogowe.	Sery żółte i topione, sery pleśniowe.
Tłuszcze 	Oleje roślinne (np. rzepakowy, słonecznikowy, sojowy, kukurydziany, oliwa z oliwek), awokado masło.	Smalec, słonina, boczek, łój (np. wołowy i barani), margaryny twarde.
Napoje 	Woda, słabe napary ziołowe, herbaty owocowe, soki warzywno-owocowe i warzywne.	Napoje alkoholowe, kawa, herbata – głównie do posiłków.
Techniki kulinarne 	Gotowanie w wodzie, gotowanie na parze, pieczenie w folii, pergaminie lub pod przykryciem bez tłuszczu, grillowanie.	Smażenie.

* nie należy spożywać z produktami bogatymi w żelazo

Przykładowy jadłospis jakościowy w niedokrwistości

ŚNIADANIE:

Jajecznicza z warzywami

- jajka
- masło
- pomidorki koktajlowe
- natka pietruszki
- chleb żytni razowy

II ŚNIADANIE:

Smoothie wiśniowe z orzechami

- kefir
- wiśnie mrożone
- orzechy laskowe mielone
- sezam

OBIAD:

Grillowana polędwica wołowa

- polędwica wołowa
- przyprawy: rozmaryn, pieprz
- kasza jęczmienna
- mix sałat
- pomidor malinowy
- oliwa z oliwek

PODWIECZOREK:

Jogurt z bakaliami

- jogurt naturalny
- żurawina suszona
- morele suszone
- orzechy nerkowca
- nasiona chia

Propozycja podania. Fot.: freepik.com

KOLACJA:

Kanapka z pastą z białej fasoli

- chleb razowy z pestkami słonecznika
- ogórek świeży
- pasta z fasoli: fasola biała (z puszki), cebula, śliwki
- suszone, olej rzepakowy, goździki, pieprz

Zapraszamy do Centrum Dietetycznego Online

Chcesz wiedzieć więcej?

Skorzystaj z bezpłatnej porady dietetycznej online na stronie www.poradnia.ncez.pl i weź zdrowie w swoje ręce!

Bibliografia:

1. Gowin E, Horst-Sikorska W. Żelazne zapasy- komu w XXI wieku grozi niedobór żelaza?, Farmacja Współczesna 2010, 3: 139-146.
2. Orlicz-Szczęśna G, Żelazowska-Posiej J, Kucharska K. Niedokrwistość z niedoboru żelaza, Curr Probl Psychiatry, 2011, 12(4): 590-594.
3. Jarosz M (red). Normy żywienia dla populacji Polski, IŻŻ, 2017, s. 211-214.